

ON THE RECORD

'Ik loop in een museum het liefst tegen de tijd in. Je ziet Picasso dan verschrompelen tot een scharrelaar die het even niet weet.'
Auteur Nico Dijkshoorn in *De Volkskrant*.

'Kate Winslet is de Muhammad Ali onder de actrices.'
Zanger Justin Timberlake in *Frankfurter Allgemeine Zeitung*.

'In Londen maakte mijn *Meeuw* (Tsjechov) het publiek razend, in Dene-marken werd het bejubeld. Soms is niet het stuk een probleem, maar de samenleving.'
Regisseur Katie Mitchells in *La Liberation*.

'Ik vind het belangrijk om veel *queer* seksscènes te schrijven. Je moet de verhalen vertellen die je in de wereld wil zien gebeuren.'
Auteur Carmen Maria Machado in *The Guardian*.

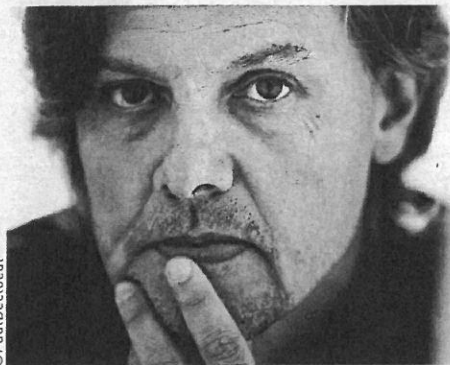
Theatermaker Piet Arfeuille bewerkte twee Griekse klassiekers tot *Europa in de herfst*, een stuk over ons (on)vermogen om samen te leven. Geregisseerd door hemzelf en gespeeld door jonge veulens.

PIET ARFEUILLE: Wees gerust, het wordt geen college over hete politieke hangijzers, en evenmin hermetische kunst waar alleen klassici wat van snappen. Maar in theater moet je natuurlijk wél de brandpunten van het dagelijkse leven terugvinden. *Europa in de herfst* is beïnvloed door het verdwijnende optimisme over Europa, een optimisme dat in de jaren negentig nog zo groot was. Ik had enkele theaterstukken een poging zien doen om die actualiteit te duiden, op documentaire wijze. Dat is prima, maar ik kies liever voor de verbeelding.

En voor repertoiretheater.

ARFEUILLE: Ja. We voeren *Oedipus te Colonus* en *Antigone* na elkaar op, het tweede en het derde deel van Sophocles' zogenoemde *Thebaanse cyclus*. Het eerste en bekendste deel daarvan is *Koning Oedipus*, waarin Oedipus zonder het te weten zijn vader vermoordt en met zijn moeder vrijt, maar dat slaan we dus over.

Ik maak dit stuk net nu omdat Theater Malpertuis, waarvan ik artistiek leider ben, dit seizoen zijn vijftigste verjaardag viert. Ik wilde een statement maken, en ik vond de tijd rijp om na *Recht zal zijn wat ik zeg* uit 2013 – een dialoog over politieke retoriek – en *Gaz* uit 2015 – de monoloog van Viviane De Muynck over een moeder van een gesneuvelde Syrië-strijder – opnieuw een politiek stuk te maken. Ik wilde dat niet doen met een stel vijftigers. Dus organiseerde ik audities in enkele toneelscholen en ging aan de

©PaulDecléet

PIET ARFEUILLE

'Oedipus' strontfamilie'

Door ELS VAN STEENBERGHE

slag met acht jonge spelers, onder wie Soufiane Chilah, Gorges Ocloo en Joren Seldeslachts, die Oedipus speelt.

Tijdens de eerste repetities liet ik hen het verhaal in hun eigen woorden parafraseren. Die parafrases vormen de basis van mijn tekst. Daarin raak ik veel thema's aan: de vluchtelingen crisis, de terreur, de ouder-kindrelatie, het verband tussen politieke strategie en identiteit. Maar ik doe dat zonder die thema's te benoemen. Zelfs het woord 'Europa' komt alleen in de titel voor.

Wat heeft die titel dan nog met het stuk te maken?

ARFEUILLE: Alles! Wanneer Oedipus in *Oedipus te Colonus* van Thebe naar Athene

'Onze maatschappij zal afrekenen met nationalisme en protectionisme. Dat is ons lot.'

vlucht, bijvoorbeeld, vraagt hij aan koning Theseus: 'Bedankt dat u mij wilt ontvangen. Ik heb een vraag. Mag ik hier blijven?' De link met de huidige vluchtelingen crisis is gauw ge-

legd. En dat Oedipus' dochter Antigone tegen alle regels in haar gesneuvelde broer begraaft – een opstand tegen het gezag – is een verwijzing naar de burgerbewegingen van vandaag.

Ik dring die overeenkomsten nergens op. Niet in de tekst, noch in het decor of het spel. Ik ga voor eenvoud. Mijn belangrijkste regie-aanwijzing? 'Kom de vloer op, ga rustig staan, en reageer op de heftige zinnen die tegen je gezegd worden'.

Zinnen zoals?

ARFEUILLE: 'Ik heb er niet om gevraagd in deze strontfamilie op te groeien.' Dat krijgt Oedipus van zijn zoon Polyneikes te horen. Oedipus antwoordt: 'In het leven kan alles je overkomen, en toch blijkt dat je schuldig bent.'

Sophocles focuste op het noodlot, ik heb het mythologische stof van zijn teksten geblazen en ik focus op het lot. Onze maatschappij zal afrekenen met nationalisme en protectionisme – dat is ons lot. Om de zoveel tijd worstelt de mens met het samenleven, en op die worsteling volgt harmonie. Die beweging voltrekt zich al eeuwen. Theatermakers kunnen geen oplossingen aanreiken maar wél andere perspectieven. Met *Europa in de herfst* wil ik, naast een goed verhaal, een voorzichtige perspectief bieden op een nieuwe lente in Europa.

Europa in de herfst gaat op 19 januari in première in Theater Malpertuis in Tielt. Tot 10 maart reist de voorstelling door Vlaanderen en Nederland. Meer info: www.malpertuis.be.